

Havarijní plán pro uvádění geneticky modifikovaného hrachu do životního prostředí (podle §.20, odst. 4 zákona č. 78/2004 Sb., a dle § 9 vyhlášky č. 209/2004 Sb.) pro uvádění GM hrachu do životního prostředí.

Organizace nakládající s geneticky modifikovaným organismem:

Agritec, výzkum, šlechtění a služby, s.r.o.; Agritec Plant Research s.r.o. (dále jen Agritec)
soukromá firma - společnost s ručením omezeným

Adresa pracoviště: Zemědělská 2520/16, 787 01 Šumperk

Popis havárie, která může vzniknout v prostorách nebo na místě, kde probíhá nakládání s geneticky modifikovanými organismy:

Při manipulaci s transgenním hrachem může teoreticky dojít k haváriím následujícího typu:

- vysypání osiva při transportu mezi areálem firmy Agritec a pokusným polem nebo během setí,
- vysypání sklizených rostlin při transportu mezi pokusným polem a areálem Agritecu,
- vysypání plev a rostlinných zbytků po rozborech a odsemeňování při transportu na místo likvidace.

Přehled možných následků havárie na zdraví lidí, zvířata, životní prostředí a biologickou rozmanitost, včetně způsobů zjišťování těchto následků a účinné ochrany před nimi:

Geneticky modifikovaný hrách není žádným způsobem nebezpečný člověku, zvířatům, neohrožuje životní prostředí ani biologickou rozmanitost. Při nakládání s ním je však třeba dodržovat pravidla předběžné opatrnosti. Je zejména nutné zabránit přimísení transgenního hrachu do netransgenního.

Určité teoretické nebezpečí představuje možnost úniku transgenních rostlin do přírody a jejich šíření, které by vedlo k obohacování přírodního prostředí o nový, dosud ve volné přírodě se nevyskytující rostlinný druh (hrách setý – *Pisum sativum* L.), je druh výlučně vázaný na člověka, ve volné přírodě se nevyskytuje). K tomu by mohlo dojít jen v případě, že se v důsledku transformace geneticky modifikovaný hrách stane schopným adaptace na zdejší přírodní podmínky. Tato pravděpodobnost je však prakticky nulová, neboť většina mutací genotyp znevýhodňuje (zjištěno při používání radio- a chemomutageneze u různých druhů rostlin). Zvýšení konkurenceschopnosti hrachu na dostatečnou úroveň by mohlo být dosaženo jedině kombinací více příznivých mutací. Navíc, v materiálu po transformaci jsou sledovány odchylky od výchozího materiálu nejprve ve skleníkových podmínkách (uzavřené nakládání) a teprve potom v polních podmínkách. Každý odlišný genotyp je pod stálou a přísnou kontrolou. Nebylo použito křížení mezi transformanty, v jehož důsledku by mohlo dojít ke kombinaci různých vložených genů.

Metody izolace prostor a zařízení zasažených havárií, včetně metod kontroly účinnosti izolace:

Pro dobu dekontaminace se prostor uvedený v bodu 11/1-3 tohoto havarijního plánu označí páskou a značkou Biohazard. Místo havárie se zakreslí do situačního plánu, který je součástí hlášení o havárii. Po asanaci se provádí kontroly, viz. odstavec 15.

Popis a náskres uložení asanačních prostředků použitelných k likvidaci geneticky modifikovaných organismů a dekontaminaci zasaženého prostoru

Sada asanačních prostředků k likvidaci GM materiálu hrachu (semen nebo rostlin se semeny) obsahuje:

plastové vědro, smetáček a lopatku, plastový pytel, červenobílou pásku na ohraničení prostoru zasaženého havárií a tabuli s varovným nápisem „Havárie GMO, nevstupujte – biologické nebezpečí“.

V areálu firmy Agritec jsou asanační prostředky uloženy na místech označených v příloze č. 1. Havarijního plánu. Při přepravě GM materiálu je současně přepravována i sada asanačních prostředků.

Postupy na ochranu zdraví lidí, zvířat, životního prostředí a biologické rozmanitosti v případě nežádoucího ovlivnění vzniklou havárií; popřípadě metody na zneškodnění nebo sanaci rostlin a zvířat, které se nacházely v oblasti v době havárie, v souladu se zvláštními právními předpisy:

Charakter použitých transgenů nedává předpoklad ovlivnění zdraví člověka nebo zvířat.

Při kontaminaci běžného semene hrachu semenem geneticky modifikovaným musí být s veškerým kontaminovaným semenem zacházeno, jako by bylo modifikované. Likviduje se na kompostu k tomu určeném.

Popis postupu zajištění následného monitoringu prostor a pozemků po ukončení asanace

Prostor dle bodu 11/1-3 tohoto havarijního plánu, do kterého unikla semena GM hrachu, je kontrolován 1x za měsíc po dobu 1 roku. Monitoring provádí a o kontrolách prostoru a likvidaci vzešlých semen vede podrobnou dokumentaci osoba odpovědná za likvidaci havárie (viz bod 4 tohoto havarijního plánu).

Popis osob, kterým je havarijní plán předkládán podle § 20 odst. 3 zákona:

Odbor životního prostředí Městského úřadu v Šumperku - nám. Míru 1, 787 01 Šumperk, tel.: 583 388 111, 583 388 412, fax: 583 214 188, e-mail: posta@musumperk.cz

Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje, Schweitzerova 91, 772 11 Olomouc, Tel.: 950 770 020, e-mail: reditel@olk.izscr.cz

Odbor životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Olomouckého kraje, Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc, tel./fax: 585 508 111, e-mail: posta@kr-olomoucky.cz

Způsob vyrozumění správních orgánů uvedených v § 27 zákona v případě havárie:

V případě havárie budou vyrozuměny tyto instituce státní správy:

Ministerstvo životního prostředí ČR – odbor environmentálních rizik, Vršovická 65, 100 10 Praha 10, tel.: 267 122 922, fax: 267 310 308, e-mail: Zuzana.Doubkova@env.cz

Ministerstvo zdravotnictví ČR, Palackého nám. 4, 128 01 Praha 2, tel.: 224 971 111, fax: 224 972 111, e-mail: mzcr@mzcr.cz

Ministerstvo zemědělství ČR, Těšnov 17, 117 05 Praha 1, tel.: 221 811 111, fax: 224 810 478, e-mail: posta@mze.cz

Česká inspekce životního prostředí – oblastní inspektorát Olomouc, Tovární 41, 772 00 Olomouc, tel.: 585 243 386, fax: 585 243 410, e-mail: public@ol.cizp.cz

Státní rostlinolékařská správa – pobočka Šumperk, Nemocniční 1852/53, 787 01 Šumperk, tel.: 583 314 253, fax: 583 223 929, e-mail: oko.sumperk@srs.cz

Vyrozumění se bude dít e-mailem s následným písemným potvrzením.

Způsob varování občanů, v závislosti na místě havárie a jejích možných následcích:

Vzhledem k tomu, že se ve firmě Agritec pracuje s transgenními rostlinami určenými k výzkumným účelům, jejichž případné rozšíření nemá škodlivý vliv na lidskou populaci, varování občanů nebude prováděno.

Vyjádření odborného poradce:

Havarijní plán vychází z reálných podmínek pracoviště a lokality uvažovaného pěstování GM hrachu. Zahrnuje potřebná opatření ke snížení potenciálních rizik havárie, aby nedošlo k ohrožení zdraví osob a zvířat a životního prostředí.

V Šumperku, dne 18.12.2009

RNDr. Slavomír Rakouský, CSc.
odborný poradce pro nakládání s GMO